

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t.j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Poročilo o seji občnega zbora „Narodne tiskarne“,

dne 28. aprila 1881.

Podpredsednik g. dr. Val. Zarnik otvori skupščino ter konstatira na podlagi računskega sklepa, katerega sta gg. J. Vilhar in Fr. Souvan pregledala in potrdila, da se je preteklo leto za društvo jako povoljno končalo. Prejemki so: Naročnina 11.790 gld. 96 kr., naznanila 2.382 gld. 3 kr. kavcijske obresti 130 gld. 20 kr., aktivne obresti 111 gld. 99 kr., tiskarska dela 5.715 gl. 6 kr., založne knjige 11 gl. 66 kr., razne stvari 10 gld. 82 kr., aktivna glavica 2.250 gld., začetni blagajnični ostanek 1.219 gld. 89 kr., vkup 23.622 gld. 61 kr. Izdatki so: Plače 2.895 gld., tiskarsko osebje 5.284 gld. 46 kr., kurjava in svečava 209 gld. 24 kr., stanovnina 456 gld., koleki in znamke 4.771 gld. 8 kr., davek 119 gld. 30 kr., papir 2.180 gld. 8 kr., črke 788 gld. 57 kr., barve in bronza 108 gl. 80 kr., nakup delnic 1.265 gl., podpore in nagrade 250 gld., dividenda 867 gl., razne stvari 1.012 gld. 34 kr., aktivna glavica 2.700 gld., končni blagajnični ostanek 715 gld. 74 vkup 23.622 gld. 61 kr.

Aktiva znašajo: Inventar 20.957 gl. 49 kr., ustanovni stroški 1.661 gld. 63 kr., kavcija „Slovenskega Naroda“ 2.273 gl. 85 kr., vrednost državnih papirjev 204 gld. 35 kr., naloženo pri obrtniškem društvu (po 5%) 2.250 gl., blagajnični ostanek 715 gld. 74 kr., vkup 28.063 gld. 6 kr.

Pasiva znašajo: 414 delnic po 60 gld. vrednosti 24.840 gl., zaostala dividenda 459 gl., rezervni zaklad 200 gld., dobiček za leto 1880 2564 gld. 6 kr. vkup 28.063 gld. 6 kr.

Z dobičkom za leto 1880 je bilo skleneno razpolagati na sledeči način:

1. Za rezervni zaklad odloči se 700 gld., ki se imajo na posebno knjižico pridjati uže naloženim 200 gld., tako da znaša zdaj rezervni zaklad 900 gld.

2. Za nagrade odloči se 90 gld.

3. Dividenda za leto 1880 odmeri se na 4 gld.; izplačevala se bo pri društveni blagajnici in sicer v dveh obrokih: začetkom maja 1881 po 2 gl., na kupon od 1. maja 1881 in 1. novembra 1881 ostala 2 gld. na kupon od 1. novembra 1881.

4. Prebitek čistega dobička s 118 gld. 6 kr. vzame se na račun 1881 leta.

Pri dopolnilni volitvi v upravni odbor bila sta voljena gg. dr. J. Zupanec, c. kr. notar v Ljubljani in Iv. Hribar glavni zastopnik banke „Slavije“ v Ljubljani.

Končno konstatira g. podpredsednik na podlagi posebnega računa o dohodkih in stroških „Slovenskega Naroda“ za leto 1880, v katerem se listu računi kot stranki, da se „Slovenski Narod“ sam vzdržava in da je vrh tega „Narodne tiskarne“ za leto 1880 dal še podjetnega dobička 328 gld. 76.

Hundssprache!

Ob času največje stiske nemškega naroda, tedaj ko je železna roka Napoleonova podvrgla si bila celo Nemčijo, da je zdihovala in koprnela pod neskončnim jarmom, tedaj oglašil se je poet, ter v mogočnej svoji jezi poslal mej svet duševno svojo armado, z železom okovano četo vihrajčih, oboroženih sonetov. Friedrich Rückert! Kdo ga ne pozna tega vojaka, tega boritelja za narodno čast, za narodno

nemško ime! Če knjigo njegovih poezij prebiraš, ti je, kakor bi hodil po pisanem travniku, kjer nij trnja in družih bodečih rastlin, kjer ti ni jedna pičica ne žali očesa! V vseh njegovih poezijah ne najdeš niti jedne nesposodne besedice, niti jedne nesposobnosti ne! Čemu govorimo denes o tem nemškem pesniku? Uzrokov imamo mnogo. Ali samo jednega naj navedemo. Mej Rückertovimi „geharnischte Sonette“ nahaja se tudi naslednji. Ihr Deutschen von dem Fluthenbett des Rheines, Bis wo die Elbe sich ins Nordmeer giesset, Die ihr vordem ein Volk, ein grosses, hiesset, Was habt ihr denn, um noch zu heissen, eines? Was habt ihr denn noch Grosses, Allgemeines? Welch Band, dass euch als Volk zusammen schliesset? Seit ihr den Kaiserscepter brechen liesset Und euer Reich zerspalten, habt ihr keines. Nur noch ein einziges Band ist euch geblieben, Das ist die Sprache, die ihr sonst verachtet; Jetzt müsst ihr sie als euer einziges lieben. Sie ist noch eu'r, ihr selber seid verpachtet; Sie haltet fest, wenn Alles wird zerrieben, Dass ihr doch klagen könnt, wie ihr verschmachtet.

Pri Bogu! lepši in občutnejši se nij kmalo popevala tista prečudna lastnost človeškega rodu, tisti neprecenljivi zaklad, ki ga ima človek v tem, da mu je usoda dodelila artikularne glasove, da mu jezik nij samo sredstvo k mesnemu okusu, temuč tudi ud, ki posreduje v prvi vrsti duševno življenje in duševni razvitek! Če je kje dovoljena uže trivijalna primera, da bi bil človek potisnjen mej živali, ako bi ga stvarnica oblagodarila ne bila s to ali ozo dobroto, tako je pred vsem resnično, da bi se človek hipoma pogreznil v največje divjaštvo, če bi se mu vzel — dar jezika!

Vsak jezik, in naj se bliža jeclanju hotentotov, ima torej neizmeren pomen, vsak jezik,

Listek.

Nasledniki Bogdana Hmelnickega.

Po Kostomarovu in drugih spisih napisal J. Steklasi. (Dolje.)

Dne 18. septembra so déli ob glavo v Borznu Somka, Zolotarenka in še nekoliko drugih; nekaj pa so jih poslali vklenenih v Moskvo, a od tukaj v Sibirijo. To so bili prvi Malorusi, poslani v Sibirijo.

Od tega časa je razpadala Malorusija na dva atamanstva, ki sta se vzdržala do pada Kozaštva na desnem bregu Dnjepra. Ono isto se je pokazalo tudi časi v cerkvi. Dionizij Balaban je umrl v Čigirinu, kjer je bila stolica atamanska desne strane Dnjepra; mesto njega je bil izbran Josip Neljubovič-Tukalskij, škof Mogilevski. Moskovska vlada njega nij priznala, nego je zopet imenovala oskrbnikom metropolije Metodija ter se trudila njega postaviti za

metropolita, ali carigradski patrijarh nij hotel tega odobriti.

Vspehi Poljakov v vojski z moskovsko državo so pobudili kralja Jana Kazimira, da poskusi osvojiti sebi tudi Ukrajino levega brega Dnjepra. V januarju leta 1664 se je on vzdignil z vojsko črez Dnjeper. Z njim so morali iti tudi Kozaki pod zapovedništvom svojega atamana Tetere ter zavezni Tatari. Mesta na levej strani so se podajala. Samo mestece Saltikova Djevica se je branilo očajno in vsi prebivalci so bili pokončani. Kralj je prišel do Gluhova, stal pod njim pet tednov, pa ga nij mogel vzeti. Tukaj je bil v poljskem taboru ustreljen kozaški polkovnik Ivan Bogun, jeden najboljših pomagačev Bogdana Hmelnickega, ker je bil zapleten v neko izdajstvo. Mej tem pa so začeli Zaporozci pod vodstvom Sirka in Sulema, ki so bili od zadaj za kraljem, osvajati kozaška mesta na desnem bregu Dnjepra. To je prisililo kralja, da se je podal sam na desni breg Dnjepra.

Poljski polkovnik Čarnecki je razbil čete Sulemove, a drugi polkovnik Mahovski je vlovil bivšega atamana Vigovskega, po imenu kijevskega vojvode, ter ga ustrelil, in sicer na hujskanje Teterja, ki je obdolžil Vigovskega, da je bil namenil izročiti vse Moskvi. Po vsem je razvidno, da je bil Vigovski zapleten v izdajstvo s Sirkom: razdražen proti Moskvi ter boječ se robstva v Malorusiji, pomiri se on s Poljaki v nadi, da bo mogel dati svojej domovini neodvisnost in svobodo v tem smislu, kakor jo je on zapopadel, ali se vendar silno prevvari; vlastito vzvišenje ga nij zadovoljilo; še enkrat se odvaži na vstarek ali prerano pogine, ne storivši nič koristnega za domovino.

Ne zadovoljivši se še s tem, obdolži Teterja izdajstva tudi metropolita Josipa Tukalskega ter svojega svaka Jurja Hmelnickega, ki je dobil samostansko ime Gedeon.

Kralj je zapovedal odpeljati obadva v tvrđnjava Marienburg, kjer sta sedela 2 leti. Brjuhevecki je po odhodu kralja prišel

in naj se govori v pokrajinah centralne Afrike, je studenec, iz katerega se zajema olika, studenec, ki ima to lastnost, da nikdar ne usahne, temveč da dobiva z večjim napredkom tudi mogočnejši izvir.

Surovi so napadi, pri katerih se napadenemu očita ta ali ona telesna hiba; surovejšega napada na narod se mi misliti ne moremo, kakor je napad, pri katerem se zasmehuje in zasramuje jezik, materni jezik napadenega naroda! Doživeli smo, da se je slovenski jezik v javnem lokal, po olikanej družbi obsodil tako, da bi bil primeren samo svinjam, psom, ali k večjemu hlapcem in kmetom. Tako sodbo izrekla je olikana družba, ki ima cicer navado, da se tolče na svoje prsi, češ samo pri nas je olika naprodaj, samo pri nas se nahaja tisto, kar se imenuje spodobnost! Taka sodba izrekla se je v družbi, v katerej so sedeli učenci, ki nam izreajo mladino, ki imajo nalogo in sveto dolžnost, pri svojih učencih vzbujati ljubezen do dobrega in spodobnega, ljubezen, katere kali spijo v vsakej človeški duši, ljubezen, katere kali poženejo v vsakej človeški duši, samo da ima učenik sposobne lastnosti, izrejati izročeno si mladino!

Ali naj milujemo jezik, katerega so nam tako strašno z blatom ometali? Ali naj milujemo samega sebe, da smo postavljeni v tako reven rod? Ali naj milujemo svoje matere, da so nas rodile v tako zapuščenih kotih vesoljnega sveta? Ali naj milujemo usodo, katera nas je uže v zibeli obdala z glasovi, ki so po olikanej sodbi olikane družbe jednaki svinjskemu kruljenju in pasjemu lajanju?

Bog ne daj! K takemu milovanju nemamo niti jednega uzroka! Pač pa moramo milovati družbo, v katerej se je izrekla grozna ta sodba o našem jeziku. Po delih jih bodele spoznali! stoji zapisano v svetih knjigi. Mi smo uže pred kratkim trdili, da se mej našimi Nemci ne nahaja tista resnost, ki je last nemškemu značaju. Friedrich Rückert, pred dušo si pokličemo rahli tvoj obraz, in gledamo ti v duhu v tisto neizrečeno globoko, uže na mrtvem papirju nepopisljivo krasno oko (kako krasno je moralo biti v življenju!) ter se vprašamo, kako bi bil pač ti sodil o teh Nemcih, ki so v poznej noči zasramovali materni naš jezik ter brodili z neusmiljeno roko po najsvetejših naših čutih? Toliko vemo, da bi tvojo sodbo tudi mi s polnim prepričanjem podpisati morali!

sam za Dnjeper, vzel Kanev, Cerkasi, ali potem se je zopet vrnil, a Čarnecki pa je zopet prisilil k pokornosti mesta, ki so odpala od poljskega kralja, odšel v Subotovo ter tukaj pometal kosti Bogdana Hmelnickega iz gomile njegove. V kratkem pa je bil v neke bitki tudi sam Čarnecki ranjen ter se je oddalil iz bojnega pozorišča.

Ataman Teterja se je kmalu prepričal, da se ne more tako lahko s Poljaki sporazumeti ter Ukrajino držati pod oblastjo poljsko. Vzel je torej vojno blagajno ter pobegnil z ženo v Poljsko, ali na potu mu je Sirko blagajno odvzel. *) Na njegovo mesto v Ukrajini je postavila ena stranka s pomočjo Štefana Oparo, a druga tudi s pomočjo Tatarov pregnala Oparo ter izbrala si za atamana Petra Dorošenka: to se je dogodilo l. 1665.

*) V Poljskej je zapravlil Teterja vse novce, ki jih je iz Ukrajine prinesel; potem je pobegnil v Turško, kjer je siromašno umrl.

Govor slovenskega državnega poslanca barona Gödel-Lannoya

v seji državnega zbora dne 28. aprila t. l. o priliki generalne budgetne debate.

(Po stenografskem zapisniku.)

Visoka zbornica! Dasi je star parlamentaren običaj v proračunski debati govoriti ne samo o finančnem položenu države nego da se pretresuje v obče tudi politična situacija stoječa z zmožnostjo države v tesnej zvezi, uporabil bodem to zadnje pravo samo malo in omejil se samo na one dejanske razloge, ki so s finančno postavbo samo v tesnej zvezi. Potruditi se hočem, da ostanem strogo stvaren in izrazim samo one želje in pomisleke, o katerih menim po svojih dozdanjih skušnjah, da pospešujejo ali vsaj olajšujejo doseženje ravnotežja v državnem gospodarstvu.

Stvarno je popolnem opravičeno, ako odsekovo poročilo posebno naglašja, da je vspostavljenje ravnotežja v prvej vrsti odvisno od racionalne splošne davkovske reforme, in da se s samim ščedenjem, osobito z nezistemnim črtanjem posamnih budgetnih postavkov ne more doseči kak merodajen uspeh. A ščedljivost in vestno gospodarstvo je vendar le v vseh odnošajih prva zapoved vsake finančne uprave, kakor pravi poročilo samo. To naj se pa ne le govori, nego s tem naj se uže enkrat prične vsaj tam, kjer je takoj mogoče, sicer ne pridemo nikdar do cilja.

Vedeti moramo pred vsem, kaj se ima v obče zgoditi, da se neizogibnim potrebam države redno in nepresledno ustreza, ne da bi se delali zmirom novi dolgovi in kaj da imamo storiti v oboljšanje položaja onih davkoplačevalcev, ki ne morejo drugače več izpolnjevati rastočih zahtev države, nego da izgube svoj obstanek. V prvem oziru se bode ne dvomno moral premeniti zdanji sistem in započeti nova boljša davčna politika, ki bi zadevala samo čisti dohodek davkoplačevalcev in tudi na tak način, da kljub temu davkoplačevalcu vendar toliko ostane, da se more sebe in svojo družino dostojno preživeti, ne da bi davkoplačevanje trpelo ali prevrglo se v konfisciranje premoženja. V zadovoljstvu in stalnosti familije leži blagost države. Omeniti pa moram pri tej priliki, da je prvi govornik grof Manusfeld vspostavljenje ravnotežja zaznamoval tako rekoč kot monopol svoje stranke. Tudi mi želimo isto ter se nadjamo tudi doseči ta cilj, samo, preiskati moramo prave

davkovske vire in denar jemati ondi, kjer v resnici je in ščediti moramo. Ob cenejšem davkovstvu se temu tudi premakljiv kapital ne bode odtezal in potem bomo tudi mi ravnotežje „vjeli“, a ne kakor g. poslanec Kronawetter misli, da je to nemogoče. Kajti v tem slučaju se bode samo pokazalo.

Zmanjšali se bodo tudi stroški izterjavanja, samo znati se mora določno, koliko da se ima plačati, a ne da človek živi v večnem strahu, da, če je naznanil finančnim uradom svoj dohodek, terja se potem dvojno tega, kar se je izprva reklo, da bode davka plačeval.

Z ozirom na naredbe in oboljšanje v korist slabših davkoplačevalcev mislim da se mora pred vsem spreminiti marsikatera nepraktična upravna uredba in sicer v vseh slojevih administracije, ki so bili z dozdanjim sistemom mnogovladanja tesno zvezani. Ta zastareli sistem moramo opustiti, pri tem pa ne zabresti v kulturni nazadek. Ščediti moramo, kolikor se dá, da dozori sad tega sistema. Ščediti moramo do skrajne meje, na katerej so zaslužene pravice tretjih. Enkrat smo uže slabo pogodili, kajti konvertiranje državnega dolga prav za prav ni bilo nič drugega nego znižanje kapitala in obrestij in če se pomisli, da se je tačas prodalo za 17½ milijonov državnega imenja, je bila to ugodna konjunktura tedanjej vladi, ki je olajšala polniti kase, ki se pa zdaj ne more ponoviti, ker nemamo nič odveč državnega imenja, ki bi se moglo prodati in ker si moramo kredit ohraniti, ki se je ravnokar tako sijajno izkazal.

Da dospemo do praktičnega cilja in predno z velikimi potezami pričnemo bodi si v jednej ali drugej reformi, pričeti moramo za zdaj ščediti z malim in tam, kjer je takoj mogoče, da nam čas neplodno ne uide.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 2. maja.

Nj. visokost cesarjevič **Rudolf** bode 8. t. m. v Schönbruanu sprejemal čestitanja škofov, ogerske državnozbornske deputacije, predsedništvo obeh naših zbornic, deputacije deželnih in mestnih zastopov in deputacije iz Vojne Krajine, Bosne in Hercegovine.

Državni zbor je petek in soboto nadaljeval proračunsko glavno debato. Petek je govorilo pet govornikov, dva, Hausner in Kvičala od desne, trije, Hallwich, Plener in Obentraut od leve stranke. Hausnerjev govor se imenuje mojsterski. Brez usmiljenja je pobijal Mansfeldov govor, bivšega kmetij-

Od tega časa pa do leta 1877 se vrtila povest južno-ruskega Kozaštva večidel okolo te ličnosti. Stalni cilj vseh naporov Dorošenka je bil ta, da zjedini Ukrajino pod jedno vlast ter zbere vse kozaške sile; on nij trpel Poljakov ter nij na noben način hotel, da bi Ukrajina ostala pod njihovo oblastjo; vedno je izjavljal pripravnost podvreči se oblasti moskovske, ali ne drugač, nego da se potrdijo pravice samostalnosti Malorusije, namreč, da moskovska vlada ne bi pošiljala semkaj svojih vojskoved, ne mešala se v notranje odnose ter postopala s Kozaki kot s svobodnim narodom. Okolnosti so ga zadrževale od vseh strani, da bi dosegel cilj svojega političnega ideala, in on je moral voditi težak ali nevspešen boj proti temu.

V jeseni leta 1665 se je odpravil Brjuhovecki v Moskvo; tam je bil sprejet z veliko častjo, imenovan bojarinom, oženil se z bojarsko hčerjo ter dobil bogat dvor od carja,

blizu Staroduba, sotnjo (kompanijo) Šeptakovskega, obsezajočo mnogo sel in vasi, a z njim prišli polkovniki so bili vsi povišeni na dvorjane. Želeč ugoditi Moskvi je Brjuhovecki sam izrazil željo, da se odstrane mestne sloboščine: tako n. pr. je on svetoval, da se zavrzijo vse pravice maloruskih mest, dokazujoč, da meščani naginjajo na poljsko stran, ker se mej njimi siromaki preobločujejo z davki in priprigami, a trgovci in bogati se na račun siromakov navživajo; on je predložil, da se pomnoži broj velikavskih vojvodov, uvede prodaja vina po oštarijah, narod popiše, določi po velikoruskem obrazcu broj točsjev ter pošlje iz Moskve metropolit mesto od svobodnih glasov izbranega. Pri vsem tem se je čutil Brjuhovecki po vrnitvi v Ukrajino početkom leta 1666 v neprijateljskih odnošajih k vsej Malorusiji. Kozakom se nij dopadlo, da je bil povišen mej bojarje. „Pri nas prej bojarov nij bilo“ — so oni govorili — „on nam bo vse

skega ministra, ter dejal, da iz Mansfeldovega govora je zdaj desna stran vsaj zvedela, kaj da jej preti, če pridejo „ustavoverci“ zopet na krmilo. Hausner je razvil ob enem tudi obširen finančni program. Nemško pemske poslanec Hallwich je mnogo govoril o zgodovini Češke, da je vsa Češka prav za prav nemška ter je nekaj grozil „z golim orožjem.“ Plener, „rojeni finančni minister,“ je zopet enkrat „razvijal“ svoj finančni program. Soboto se je sklenila generalna debata. V tej seji je prvi govoril finančni minister dr. Dunajevski, potem Scharschmied, Bärnfeind, Sturm, Rieger. Denes govori še glavni poročevalec grof Henrik Clam.

Razsodba **državnega sodišča** o volitvah v zgorenjeavstrijskem velikem posestvu pride v razgovor tudi v državnem zboru, tako piše „Pokrok.“

O **Vojneji Krajini** se poroča, da se bode to vprašanje rešilo s kraljevim reskriptom o priliki poroke cesarjeviča Rudolfa. Nove volitve za hrvatski saor pa se bodo baje vršile sredi meseca septembra.

Vnanje države.

Iz **Peterburga** se poroča 1. t. m. da je v Elizabetinim gradu 27. aprila mej judi in kristijani prišlo do boja. En jud je mrtev, več oseb je teško ranjenih. Pomirilo se je še-le 29. aprila.

Italijanska zbornica je Cairolovemu ministerstvu izjavila zaupnico v seji 30. aprila.

V **nemškem** „rajstagu“ se zdaj obravnava vladna predloga zakona, vsled katerega bi državni uradniki, ki imajo službena stanovanja plačevali k občinskemu stanovanjskemu davku samo deset odstotkov svoje službene plače. Poslanec Richter je to predlogo imenoval kabinetni zakon, ki daje privilegije le nekaterim osobam. Bismark je tudi ostro odgovorjal in žugal, da se bode nemška vlada iz Berlina preselila v kako drugo manjše mesto. Posebno hud je Bismark na berlinske naprednjake v mestnem zboru, ki mu pri vsakej priliki sezajo v njegove namere in ki prebivalstvo okolo sebe zbirajo s svojo zgovornostjo. Bismark je zgovornost imenoval zlo modernega kulturnega razvijanja.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 2. maja. V denašnji seji državnega zbora je poslanec grof Hohenwart predlagal v imeni cele desnice, naj se voli odsek, ki bode preiskaval razsodbo državnega sodišča o volitvah iz zgorenjeavstrijskega veleposestva, ker spada cela stvar v kompetenco državnega zbora.

V debati o dispozicijskem fondu je dejal grof Taaffe, da se hoče tudi nadalje držati dozdanjega svojega programa, da se hoče naslanjati na večino in da je vladino pololenje letos ugodneje nego vlani, ker je večina zagotovljena in mej soboj složna. Dispozicijski fond se je vladi dovolil.

sloboščine odnesel.“ Polkovniki, ki so bili povzdigneni mej bojare, so bali pokazati pred Kozaki, da jim je ta nova čast in odlikovanje drago. Jeden izmed njih je rekel: „Meni dvorjanstvo nij potrebno; jaz sem od starine Kozak!“ Škof Metodij je bil razdražen, ker se je imel poslati metropolit iz Moskve; malorusinsko svečenstvo je delilo z njim to nezadovoljnost. Razdraženje se je povečalo, ko so dohajali novi moskovski vojvodi v vsa važna mesta*), in z njimi tudi vojaki; Brjuhovecki se je trudil, da bi jih bilo še več; prišli so tudi pisarji ter začeli popisavati vse ljudi po mestih in selih, pa tudi davke nakladati. Po mestih so iz meščanov postavili colne uradnike za pobiranje carskih dohodkov. Velikorusi so začeli nemilo

*) Razen Kijeva, Perejaslavlja in Nježina, kjer so uže bili moskovski vojvode, v Priluko, Ljubno, Gadjač, Mirgorod, Poltavo, Batarin, Gluhov, Sosnico, Novgorod-Sjeverski in Starodub.

Domače stvari.

— (Ljubljanskih lozov) žrebanje se je vršilo včeraj v dvorani mestnega magistrata.

— (Deška sirotišnica) se prične zdaj zidati na spodnjih Poljanah nasproti Židanove hiše. V ta namen sprejema darove predsednik Vincencijeve družbe alojzijeviški vodja gospod dr. Gogala.

— († Josip Freudenreich.) Dne 30. aprila t. l. izročili so v Zagrebu hladnej zemlji ustanovitelja in pospešitelja hrvatskemu gledališču, Josipa Freudenreicha. Hrvatski narod žaluje po vsej pravici za tem patrijotom, o katerem bomo v enem prihodnjih listov še spregovorili.

— (Novi kardinali.) V dunajskih duhovenskih krogih se govori, da bode papež imenoval kardinaloma rusinskega metropolita Sembratoviča in pa slavnega škofa v Djakovu, Strossmayerja. Da bi se le uresničila ta vest!

— (Učiteljsko društvo za sežansko-komenski okraj) ne bode, iz nepričakovanih uzrokov, zborovalo dne 5. maja t. l. v Sežani — ampak 12. maja — in sicer z ravno uže naznanjenim programom. Za odbor sežansko-komenskega učiteljskega društva: A. Leban, predsednik.

— (Pošta oropana.) V noči od zadnje nedelje na ponedeljek so tatje ulomili na pošto v Domžalah ter odnesli baje več denarnih pisem.

— (Še jedenkrat gospod sodnik Ogrinec.) Iz Kranja smo zvedeli, da je gospod okrajni sodnik v Metliki, nekdanji slovenski literat Viljem Ogrinec, svojo hčerko izročil ondodnej privatnej odgojišnici. Ko je pri učiteljici slovo jemal, čuli so ga slučajni poslušalci, da je večkrat izgovoril patetično te le besede: „Dass sie mir aber ja kein Wort slovenisch mit der Tochter reden! Hören sie! ja kein Wort!“ To bi bila nesreča, če bi okrajnega sodnika hči slovenski govoriti umela! Posebno v Metliki bila bi to nesreča! Ker pa vemo, da se gospod sodnik rad maščuje, moramo javno izreči, da dotična gospica učiteljica nij prav čisto nič pripomogla, da so historične te besede sedanjega metliškega okrajnega sodnika zagledale v našem časopisu beli dan!

— (Kuriozum.) Pred nami je odprt letopis „Matiče slovenske“ za leto 1880! V članku „Umeteljnost in umeteljna obrtnost Slovencev“ beremo mej umetniki tudi tvoje ime, Miha Kavka. Ko bi ti to vedel, kolikokrat bi se ti, Miha Kavka, obrnil v revnem svojem

ravnati s prebivalci: „Poltavski vojvoda — tožijo Kozaki — psuje nas z nesramnimi besedami (kar je posebno razdraževalo Maloruse); kadar kdo k njemu pride — pluje nanj, zapove vojnikom, da ga vržejo ven“ Na mnogih mestih so se tožili zaradi prevelikih davkov, na samosilje in grabež, na silovanje žen in devic itd. Sam ataman je bil neizmerno koristoljuben, nagel ter nadja se v pokroviteljstvo Moskve, nij znal kraja svoje oholosti; tudi njegovi polkovniki so se odlikovali v samosilstvu in grabežljivosti. Trpljenje naroda je bilo nepodnosljivo; pobunili so se zaporedoma prebivalci nekih mest ter pobili vojake moskovske. V Perejaslavlju so ubili kozaskega polkovnika Ermolenka, požgali mesto, potolkli vojake; sam carski vojvoda se je komaj rešil. Brjuhovecki se je pri vseh omrazil; razširila se je želja podati se pod oblast Dorošenka.

(Dalje prih.)

grobu? Na strani 57 beremo mej slovenskimi diletantami, ki so se **nam** vzbudili, tudi imena: vit. Oskar Kaltenegger, vit. Strahl (mlajši), vitez Roth (mlajši) i. mn. dr. Kdo bi si bil mislil, da imamo mi Slovenci uže tako aristokratska imena mej soboj! Kaj bi pač ti vitezi rekli, ko bi čuli, da so se nam porodili? Da, „Slovenska Matica“! ti jo pa še ugameš!

— (Od uradnikov tovarne za tobak) smo dobili naslednje pisanje: Sklicaje se na določbe tiskarne postave pošljejo podpisani uradniki tukajšnje c. kr. glavne tabak fabrike za sprijetje v vaš list sledeči popravek: Kar je v št. 93 „Slovenskega Naroda“ od 26. aprila 1881 rečeno, da je gospod inšpektor poklical pred se vse fabriške uradnike, da jim je pobral volilne listke, ter jih napolnil z imeni nemških kandidatov, končno pa jim odločno ukazal, da morajo in smejo voliti samo nemške kandidate, — je v vseh teh navedenih točkah popolnoma neresnično, in čisto izmišljeno, ravno tako je tudi sploh neresnično, da bi bil gospod inšpektor na nas pri oddaji glasov kakoršnikoli upliv jemal. Ljubljana 29. aprila 1881. Kupka, Otto, Weiglhofer, Strnad, Berger, Möller, Elsner, Weiser, Tischler, Dubsky, Schassel.

— (Gornje Savinjska posojilnica) imela je lani 216.637 gold. dohodka, 215.452 potroškov, v rezervnem fondu 2040 gl.

— (Duhovenske spremembe v lavantinske škofiji.) G. Anton Pajmon gre za župnika k Novej Štiti pri Gornjem gradu. — Prestavljeni bodo gg. kaplani: Dr. Anton Suhač v Maribor za II. stolnega kaplana, Martin Napast k Velikej nedelji, Martin Jurkovič v Ljutomer, Ivan Nedeljko k sv. Martinu pri Wurmbergu, Jožef Jurčič v Žavec in Šimon Ducman k sv. Martinu na Paki.

— (Hudega zločinstva) dolžijo posestnika Bogmeta na Ptujске gori. Pravijo, da je nalašč dal proti ognju zavarovati 3krat in 3krat hrame užgal, letos 3. marca. Zavarovan je bil za 700 gld.

— (Novo jetnišnico) za 200.000 gl. namerava vlada staviti v spodnjem Štajerskem. Tri mesta: Maribor, Ptuj in Celje se potegujejo za jetnišnico.

— (Pri Možgancih) na Štajerskem je železniški hlaon posestnika Andraša Goloba ugrabil in zdrobil.

— (Razglas obligacij kranjske zemljiščne odveze,) ki so bile 30. aprila t. l. izsrečkane: s kuponi po 50 gld. št. 419, 433, 454, 474; — s kuponi po 100 gld. št. 32, 33, 84, 186, 268, 277, 493, 521, 538, 569, 584, 654, 683, 775, 845, 876, 930, 1212, 1256, 1442, 1458, 1539, 1567, 1587, 1614, 1752, 1759, 1826, 1898, 1984, 2016, 2054, 2179, 2214, 2303, 2475, 2559, 2565, 2593, 2705, 2743, 2760, 2794, 2819, 2884, 2922, 2980, 3065, 3176, 3177, 3187, 3198; — s kuponi po 500 gld. št. 36, 93, 236, 286, 406, 424, 495, 611, 642, 646, 648, 745; — s kuponi po 1000 gld. št. 19, 39, 68, 330, 333, 367, 560, 598, 717, 766, 847, 984, 1045, 1069, 1208, 1605, 1612, 1665, 1694, 1799, 1829, 1855, 1866, 1884, 1898, 1899, 1917, 1921, 1936, 1937, 1979, 2052, 2065, 2091, 2112, 2142, 2181, 2259, 2274, 2303, 2319, 2395, 2420, 2428, 2444, 2491, 2535, 2542, 2551, 2593, 2635, 2645, 2652, 2751, 2759, 2784, 2793, 2806, 2818, 2827, 2844, 2863, 2936, 2941, 2944; — s kuponi po 5000 gld. št. 223, 411, 433, 462, 472, 562, 618, in 655. — Litt. A št. 660 s 130 gld. Litt. A št. 803 z 590 gld. Litt. A št. 1192 z 1000 gld.

Litt. A št. 1615 z 300 gld. Litt. A št. 1647 z 5000 gld. Litt. A št. 1663 z 5000 gld. Litt. A št. 1707 z 50 gld. Litt. A št. 1740 z 200 gld. Litt. A št. 1793 z 200 gld. Litt. A št. 1797 z 100 gld. Litt. A št. 1805 z 1570 gld. Litt. A št. 1806 z 2000 gld. Litt. A št. 1814 z 7100 gld. potem od obligacije s kuponi št. 2874 za 1000 gld. deležni znesek 360 gld. Omenjene obligacije se bodo v izsrečkanih kapitalnih zneskih v avstrijske veljavi po šestih mesecih od dneva srečkanja po predpisu postavnih pravil v gotovem denarju pri kranjske deželne blagajnici v Ljubljani izplačevale, katera bo tudi za neizsrečkani znesek 640 gld. obligacije št. 2874 za 1000 gld. nove obligacije izdala. Zadnje tri mesece pred zapadnim obrokom zamenuje (skontira) deželna blagajnica v Ljubljani izsrečkane obligacije, kakor tudi vse kupone kranjske zemljiške odveze proti 4% nemu natančno po dnevih zračunjenemu odbitku na korist zaklada kranjske zemljiške odveze. Razen omenjenega se še to na znanje daje, da se lastniki sledečih že poprej izsrečkanih obligacij še niso oglasili za plačilo s kuponi št. 74, 173, 260, 327, 465 po 50 gld. s kuponi št. 29, 137, 413, 494, 529, 623, 715, 734, 1003, 1157, 1180, 1360, 1409, 1499, 1543, 1591, 1836, 2057, 2114, 2194, 2382, 2682, 2690, 2816, 2817, 2837, 2864, 2945, 3199 po 100 gld.; s kuponi št. 218, 409, 434, 446, 569, 655, 674, 753 po 500 gld.; s kuponi št. 216, 218, 219, 244, 349, 735, 833, 949, 1003, 1025, 1501, 1532, 1533, 2076, 2103, 2160, 2522, 2599, 2653, 2684, 2893 po 1000 gld.; s kuponi št. 52 po 5000 gld.; litt. A št. 635 po 190 gld. Ker po nastopu za izplačanje izsrečkanih obligacij odločenega časa pravica za plačevanje obresti odpade, torej se lastniki navedenih obligacij opominjajo, naj se oglašé za izplačanje kapitalnih zneskov, ter se bodo obrestni, ako bi jih privilegirana c. kr. avstrijska narodna banka na kupone iz dobe po nastopu za izplačanje kapitala odločenega časa izplačala, pri izplačanju kapitalnega zneska obligacij odtegnile.

Razne vesti.

* (Svojo družino pomoril in s mega sebe poskušal usmrtiti) je oni teden na Dunaji črevljar Veigel. Najprej je namreč še spečo svojo ženo zaklal z velikim kuhinjskim nožem, a potem svojim štirim otrokom — od 8 mesecev do 4 leta starim — prerezal vratove; naposled pak je tudi sebi v prsi zarinil nož. Našli so ga pri mizi sedečega in naslonjenega ter nezvestnega, a vendar živega, zato je bil prenesen v bolnico, kjer bode pak težko okrevljal. Nekateri ljudje govorijo, da je bil pijanec, drugi zopet, da je zločin storil zaradi siročine in pomanjkanja.

* (Kako nemški izseljenci v Ameriki hote obogateti.) Imovit dragotinar v New-Yorku, g. Strasburger, kateri se je bil nedavno s svojo ženo in 11letno hčerko Rozo priselil v „Novi svet“, dobival je več tednov zapored grozilna pisma, v katerih se je od njega zahtevalo, da plača 60.000 dolarjev odkupnine, če ne se mu bode pak uplenila njegova hčerka. Enkrat so lopovi res poskušali izvršiti grožnjo, toda izpodletelo jim je. Dragotinar je stvar naznanil tajnej policiji. Ker pa le še ni imel miru pred nepodpisanimi pismi, pošlje nekega dne, kakor je bilo zahtevano v onih grozilnih listih, otrokovo pestunja, sè zavitek v nazačeno ulico. Tja prišedša je imeia pestunja, kadar bi čula strel, spustiti zavitek na tla. To se je tudi zgodilo. Ne daleč za njo idoč mož ga naglo pobere, a zdajci priskoči skrivni policist, ki je vse to opazoval, in pričneta se boriti. Policist potegne samokres, kateri se mu baje slučajno izproži ter krogla probije oko nasprotnikovo, da je takoj mrtev omahnil na

tla. Sokrivec, ki je bil dal sè strelom znamenje, je tudi v zaporu, kakor še mnogo drugih soudeležencev, kateri so rodom vsi Nemci ki so se ob enem z dragotinarjem pripeljali bili v Ameriko, najbrž iskat si ugodnega življenja. Nas Slovence tako radi pitajo nemški listi z rorobljenci in suroveži ter nas smatrajo za nekak divji narod. Tudi mi imamo obilo svojih rojakov v Ameriki, kateri si težavno, a pošteno služijo vsakdanji kruh; a nemške „olikance“ in „kulturonosce“, kateri se vedno šopirijo in ponašajo sè svojo „deutsche Treue“, „deutsche Ehrlichkeit“ zastopajo v tujih krajih navadno same izmečki in smeti (na pr. pri nas na Kranjskem), puhloglavi širokoustneži in — kakor nam zgornji vzgled kaže — lopovi.

* (Eksplodizija.) Iz Wilhelmshafena na Nemškem se poroča, da je na tamošnji ladji za vajo „Mars“ neka granata v topu razpočila se, ter šest mož usmrtila in devet hudo ranila. Dva oficirja in sedem mož je bilo lahko ranjenih. Poznejše poročilo javlja, da sta dva teško ranjena pomorščaka že umrla.

Dunajska borza 2. maja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	78 gld.	75	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	79	75	„
Zlata renta	96	90	„
1860 drž. posojilo	132	25	„
Akcije narodne banke	845	—	„
Kreditne akcije	338	20	„
London	117	80	„
Srebro	—	—	„
Napol.	9	33	„
C. kr. cekini	5	55	„
Državne mazke	57	45	„

Loterijske srečke.

V Trstu 30. aprila: 1. 38. 9. 87. 32.

V Lincu 30. aprila: 81. 42. 23. 40. 89.

Čast mi je naznanjati, da od 8. maja stanujem v Špitalskih ulicah št. 9.

Šivalni salon

oblek za gospe.

Tudi se sprejemajo gospodične v poduk v šivanji ter mej saisono bode se podučevalo alfabetično in geometrično risanje krojev; za do sedaj mi izkazano veliko zaupanje se zahvalujem in prosim mi je še dalje ohraniti.

Za dobro in ceno postrežbo se bode najnatančneje skrbelo.

(250—1)

Marija Podkrajšek.

Podpisani prodaja za plemo **Polkova**, muricodolskega plemena, to je, temno sive barve, kateri je 2 leti in 1 mesec star, 150 cm. visok in 214 cm. dolg.

Anton Poljšak,

trgovca v Šturiji pri Ajdovščini.

(242—2)

Umrla so v Ljubljani:
26. aprila: Marija Trevisan, kleparskega pomočnika hči, 2 leti, v Kolodvorskih ulicah št. 28.
27. aprila: Vincencij Zabavnik, delavčev sin, 2 1/4 leti, na Poljanske cesti št. 18.
28. aprila: Neža Bokavšek, gostinja, 62 let, v Kolesarjskih ulicah št. 2, za otrpnejenjem pljuče.

Poletno stanovanje

v prav zdravem kraju na Gorenjskem, pet minut od železniške postaje Medvode oddaljeno, oddaje se s pohištvom vred do oktobra t. l. v najem. Stanovanje ima 2 lepi, svetli sobi, kuhinjo s šparherdom; ob enem se oddaje tudi vrt s sadnim drevjem prav po ceni. — Natančneje se izve pri gospodu

Nikolaju Jamniku,

(248—2) v Medvodah na Gorenjskem.

Na cesarja Jožefa trgu je od jutra do večera odprta

velika panorama z umetelnim kabinetom.

V mehanično plastiškem kabinetu so posebnega priznanja vredne dobro zadete voščene podobe v naravnej velikosti, katere so mehanično in umeteljno narejene, da dihaajo, kakor bi živele, n. pr. umirajoča Kleopatra, izvrstno umetno delo, ki tako diha in sope, da se jej mora čuditi vsakdo.

Vstopnina 10 kr., otroci 5 kr.

K obilnemu obiskovanju uljudno pozivlje čestito občinstvo

(224—5)

Rajmund Schmidt.

Cvet zoper trganje,
po dr. Maliču,

Je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnosti in hite itd., malo časa čez se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliču“ s zraven stojecim znamenjem; 1 steklenica 50 kr., pravega prodaja samo (72—25) lekarna „pri samoregu“ J. pl. Trnkoczyja na mestnem trgu št. 4 v Ljubljani.

Umetne (640—37)

zobe in zobovja

postavlja po najnovejšem ameriškem sistemu v zlatu, vulkanitu ali celuloidu brez bolečin. Plombira z zlatom itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin

s prijetnim mamilom

zobni zdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckega mostu, v I. nadstropji.

Plzensko poletno ali pivo iz zaloge

iz meščanske pivovarne v Plznu

toči se od danes naprej

v gostilni „zur Rose“, v Ljubljani, judovske ulice.

Če se pa kupi skupaj v posodi, zaračuni se tako, kolikor pivo stane pivovarno, priračuni pa se voznina. (249—1)

Kopelišče Gleichenberg

na Štajerskem.

Zlata kolajna Pariz 1878.

Jedno vozno uro od postaje Feldbach ogerske zap. železnice.

Pričetek sezone 1. maja.

Pričetek zdravljenja z grozdem začetkom septembra.

Alkalično-muriatna in železna kislina, kozje mleko, inhalacije z mlekom, smrekovimi bocki in studenčasto slanico, ogljeno-kisla kopelji, jeklene kopelji, kopelji v sladkeji vodi, kopelji od smrekovih bock, mrzla polna kopelji z upravo za zdravljenje z mrzlo vodo.

Ivanova voda pri Gleichenbergu.

Najizvrstniša in najzdravejša hladna pijača: ker ima veliko prosto ogljene kisline, pospešuje prebavljenje vsled tega, ker ima dosti dvojno ogljeno-kislega natrija in domače soli in nima apnenjskih zvez, obtežujočih želodec, zato se Ivanova voda posebno priporoča pri boleznih v želodci in mehurji.

Dobiva se v vseh večjih trgovinah z mineralno vodo.

Na vprašanja odgovarja, naročbe za vozove, stanovanja in minerale vode izvršuje (184—3)

Kopeljsko vodstvo v Gleichenbergu ali pa od vodstva z nova osnovana zaloga na Dunaji, I., Wallfischgasse Nr. 8.